

DAGSINS MEINING

Skulu vit flyta ráfiskin av landinum at virka?

Nú hendir tað í Føroyum, sum er hent so mangastaðni seinastu skjótt mongu árin. Framleiðsla verður flutt úr Evropa og øðrum hálønarlondum til lond í Eystur-evropa og Fjareystri, har lønin bara er ein lítil partur av lønini í teimum meira framkomnu londunum.

Eitt virki í Letlandi skal nú virka føroyskan fisk. Hetta gagnar sjálvandi flakafólkunum í Letlandi, samstundis sum føroysk flakafólk kanska fáa færri tímar. Men hetta er ikki heilt nýtt. Tann gamla Føroya Fiskasøla hevði eitt rættiliga langt áramál eitt virki, sum - so vítt vit vita - eisini virkaði føroyskan fisk frá flakatrolar-um.

At umboð fyri føroysk arbeiðsfólk - og serliga flaka-fólkini - mótmæla hesi gongd er skilligt. Hesi fólk síggja, at arbeiðið gleppur teimum av hondum, og at hesi arbeiðsfólk fáa færri tímar. Inntøkan hjá tí einstaka minkar. Inntøkan hjá kommununi minkar. Og inntøkan hjá landinum kann minka, um henda gongdin vindur upp á seg, um ikki økt söluvirðið fellur til føroyska búskapin.

Sum sagt í byrjanini er henda gongdin ikki nýggj. Vit hava seinastu árin hoyrt um bæði íslendingar og norðmenn, sum flyta ráfisk til láglønarlond, t.d. Kina, at virka til lidnar verðar. Spurningurin var bara tí, nær føroyskir fiskaseljarar ella føroysk fiskavirki fóru at flyta fisk av landinum til virkingar.

Hesi virkislið - arbeiðsgevaraparturin - vil óivað verja seg við og siga, at henda gongdin loysir seg bertri, tí kappingarføri er ikki nóg gott við verandi tímalønnum í Føroyum, samanbórið við tímalønirnar í láglønarlondum, og fyri so vítt eisini í Bretlandi og í Íslandi, har lønin er lægri, men tímakostnaðurin hjá virkiseig-arunum kanska er líka høgur kortini.

Somuleiðis kunnu arbeiðsgevarar eisini verja seg við at siga, at ein slík gongd skapar dynamikk, og at kapping er góð. Áhugavert verður at hoyra, hvat búskaparfrøðingar siga til hesa gongd, og hvat politiski myndugleikin heldur. Fer landsstýrið at góðtaka, at fiska-tilfeingið - ogn Føroya fólks - fer av landinum í størri nøgðum til virkingar í láglønarlondum?

Í øllum førum reisir henda gongdin nakrar áhugaverdar spurningar í tí altjóðagerð, sum fer fram í hesum árum. Vit skulu fáa sum mest burtur úr tilfeinginum, og spurningurin er so, um vit fáa mest burtur úr við at virka tilfeingið í Føroyum ella við at lata tað virka aðrastaðni fyri minni kostand.

Men verða samfelagsligu avleiðingarnar, at fleiri fólk í Føroyum missa arbeiði, er spurningurin, hvat loysir seg best. Tað vísir seg at vera trupult at fáa aðrar vinnur enn fiskivinnu at ganga í Føroyum. Tí ber til at fylgja áskoðanini hjá arbeiðarafeløgnum langt áleiðis í hesum álvarasama spurningi.

Fiskapakkin, sum skuldi forða fyri, at ov nógvrur fiskur fór óvirkaður av landinum, skuldi verið klárur, og tey nýggju tíðindini áttu avgjørt at skunda undir, at sonevndi fiskapakkin varð settur í verk, hóast onkur av samgonguflokkunum hava roynt at drála við honum.

Sósiálurín

af statsminister Anders Fogh Rasmussen

Olaidag 2005 bliver en historisk dag for Færøerne - og for Danmark. Fra Olai i år er det alene en færøsk beslutning, i hvilket omfang og i hvilket tempo man ønsker at overtage ansvaret for nye sagsområder. Fra samme dag vil Færøernes landsstyre - uden medvirken af den danske udenrigstjeneste - kunne forhandle og underskrive folkeretligt bindende aftaler med fremmede stater og internationale organisationer. Dette er hovedindholdet i de to love, som er resultatet af forhandlinger mellem landsstyret og regeringen, og som træder i kraft den 29. juli 2005. Vi har sammen gennemført en modernisering af rigsfællesskabet mellem Færøerne og Danmark.

Jeg går ind for folkenes selvbestemmelsesret. Det færøske folk kan og skal selv beslutte sin fremtid. Den nye ordning, vi nu indfører, bygger på en overenskomst mellem Færøernes landsstyre og den danske regering som ligeværdige parter.

Udvidet selvbestemmelse for Færøerne

Udgangspunktet har været et fælles ønske hos regeringen og landsstyret om at forny samarbejdsrelationerne mellem Færøerne og Danmark og skabe rammerne for et udvidet færøsk selvstyre.

De muligheder, der nu åbnes op for, kan få vidt-rækkende betydning for udviklingen af det færøske samfund. Bortset fra ganske få områder, hvor hensynet til rigsfællesskabet og grundloven hindrer det, kan Færøerne her-efter overtage samtlige sager og sagsområder. Det



vil således være færøske beslutninger, om man ønsker at overtage centrale områder som person-, familie- og arveretten, medieansvarsområdet, retsvæsenet med domstole, som de færøske myndigheder selv opretter, kriminalforsorgen, politiet, den finansielle regulering og tilsyn, udlændingeområdet, det formueretlige område og folkekirken. For blot at nævne nogle af de områder, som har betydning for den enkelte borger. Beslutningerne om overtagelse af disse sagsområder ligger ikke længere hos regeringen og ikke hos Folkettingen, men er flyttet til Færøerne.

Det er regeringens opfattelse - som deles af landsstyret - at det økonomiske ansvar må følge med, når et nyt område overtages. Kun på den måde bliver der tale om et reelt selvstyre. Nyordningen indebærer derfor, at statslig medfinansiering ikke vil være mulig ved overtagelse af nye sagsområder. Men der har samtidig været enighed om, at der ikke skulle reduceres i statens nuværende tilskud til Færøerne på de områder, der allerede er overtaget med bloktilskud. Det årlige bloktilskud til social- og sundhedsområderne berøres derfor ikke af den nye lov.

Færøernes udenrigs-politiske interesse-varetagelse

Som et led i moderniseringen er der på det udenrigspolitiske område nu skabt betydeligt bedre muligheder for, at Færøerne selv kan varetage sine udenrigspolitiske interesser. Med loven om Færøernes landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler får landsstyret en mulighed for selvstændig udenrigspolitisk interessevaretagelse, idet landsstyret inden for de områder, som de færøske myndigheder har overtaget, på rigets vegne selv kan forhandle og indgå folkeretlige aftaler med fremmede stater og internationale organisationer.

Loven indeholder herudover den udvidelse, at landsstyret på Danmarks repræsentationer i udlandet kan ansætte repræsentanter til at varetage Færøernes interesser på alle overtagne områder.

Gensidig respekt

Der har under behandlingen i Lagtinget af lovforslagene været en debat om Færøernes stilling i riget. Det er for så vidt ikke nogen ny problemstilling. Men det er nyt, at landsstyret og regeringen sammen har bygget bro over de eksisterende meningsforskelle. Det er efter min mening et udtryk for den gensidige respekt, der bør herske i rigsfællesskabet.

Det er vigtigt for mig at understrege, at jeg fuldt ud respekterer, at der kan være forskellige opfattelser af Færøernes forfatningsmæssige stilling. Jeg hverken kan eller vil forhindre, at der på Færøerne er en anden opfattelse af dette spørgsmål end regeringens. Men det er samtidig klart, at regeringen må lægge sin opfattelse af dette spørgsmål til grund.

Diskussionen om Færø-

ernes forfatningsmæssige stilling har et langt historisk forløb bl.a. i forbindelse med folkeafstemningerne om Færøernes løsrivelse i 1946 og den nye grundlov i 1953. Jeg forstår meget vel de stærke følelser, som disse begivenheder stadig kan vække i visse kredse på Færøerne. Man kan bruge mange kræfter på teoretiske diskussioner, og på hvad der er foregået i fortiden. Men jeg har ønsket at se fremad. Og den politiske realitet i 2005 er, at Færøerne kan få det, som det færøske folk selv beslutter det.

Fælles fremtid

Regeringen satte sig fra starten som mål at genopbygge det gode forhold mellem Færøerne og Danmark og medvirke til en fornyelse af rigsfællesskabet og samarbejdet.

De mål har vi nået. Dialogen er genskabt. Og vi har gennemført den mest omfattende ændring i relationerne mellem Færøerne og Danmark siden hjemmestyreloven i 1948. Landsstyrets og regeringens initiativer peger fremad og bygger på det fælles værdigrundlag, som binder vore to folk sammen.

Olaidag har en helt særlig betydning for det færøske folk. Olaidag 2005 vil få en helt særlig betydning for mig personligt. Ligeværdighed, gensidig respekt, samhørigheden mellem de to folk og vor fælles historie er for mig kernen i rigsfællesskabet. Det er derfor mit ønske, at Færøerne og Danmark på dette grundlag sammen og styrket kan gå fremtiden i møde.

Sósiálurín

Sósiálurín

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@sosialurin.fo

Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov

eirikur@sosialurin.fo

Fíggarleiðari: Tóki Højgaard

toki@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo

Teresa Jensen teresa@sosialurin.fo

Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo

Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo

Snorri Brend snorri@sosialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo

Terji Nielsen terji@sosialurin.fo

Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo

Eyðna Skaale eydna@sosialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Terji Nielsen terji@sosialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sósiálurín í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsoyar Pálsgrøta 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sósiálurín í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 228814

e-post: aki@sosialurin.fo

e-post: dagfinn@sosialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Føroyaprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevri:

Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Tórsgøta 1, 100 Tórshavn

Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@sosialurin.fo

lysing@sosialurin.fo

lysingartorg@sosialurin.fo

varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadsagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.

Framihjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:

Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar

Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.